

ВІДГУК ОПОНЕНТА

доктора медичних наук, професора кафедри госпітального
акушерства і гінекології та післядипломної освіти
НМУ ім. О.О.Богомольця **Загородньої Олександри Сергіївни**

на дисертаційну роботу **Кирильчук Ольги Олександрівни**
«Стратифікація змін гормонального стану та екстрагенітальних
захворювань у вагітних з застосуванням допоміжних репродуктивних
технологій та профілактика виникнення ускладнень при застосуванні
допоміжних репродуктивних технологій»

на здобуття наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю
222 Медицина
(наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»)

Науковий керівник: д.мед.н., професор кафедри репродуктивної та
пренатальної медицини НУОЗ України імені П.Л. Шупика Карлова Олена
Олександрівна

Актуальність обраної теми дисертації

Актуальність обраної теми обумовлена сучасними демографічними,
медичними та соціальними викликами, пов'язаними з репродуктивним здоров'ям
населення. У світі спостерігається зростання поширеності безпліддя, що призводить
до широкого впровадження допоміжних репродуктивних технологій (ДРТ) як
ефективного методу подолання порушень репродуктивної функції. Застосування ДРТ
супроводжується значними змінами в гормональному статусі жінки та може впливати
на перебіг вагітності, перебіг екстрагенітальних захворювань та ризик розвитку
акушерських ускладнень.

Гормональна регуляція відіграє ключову роль у формуванні та підтримці
вагітності, а її порушення може стати фактором ризику як для матері, так і для плода.
У вагінальної вагітності, отриманої з використанням ДРТ, часто відбувається
інтенсивніша гормональна перебудова, що пов'язано з стимуляцією овуляції,
екзогенною підтримкою лютеальної фази та іншими втручаннями. Такі зміни можуть
мати як сприятливі, так і несприятливі наслідки, серед яких — загострення хронічних

екстрагенітальних захворювань (ендокринних, серцево-судинних, аутоімунних тощо) та розвиток ускладнень під час гестації.

Стратифікація змін гормонального стану та оцінка впливу на екстрагенітальні патології дозволяє ідентифікувати групи ризику, що потребують особливої уваги, адаптованої терапевтичної підтримки та індивідуального підходу до ведення вагітності. Це сприяє підвищенню ефективності медичних заходів, зниженню частоти ускладнень та покращенню перинатальних результатів.

В умовах зростаючого використання ДРТ в акушерській практиці, недостатня вивченість механізмів розвитку ускладнень та відсутність чітких алгоритмів профілактики роблять дослідження в цій галузі надзвичайно важливими як для наукової спільноти, так і для клінічних практиків. Отже, обрана тема є своєчасною, соціально значущою та має безпосереднє практичне застосування для підвищення якості медичної допомоги жінкам репродуктивного віку.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційна робота є науково-дослідною роботою здобувачки поза аспірантурою кафедри репродуктивної та пренатальної медицини НУОЗ України ім. П. Л. Шупика на тему «Стратифікація змін гормонального стану та екстрагенітальних захворювань у вагітних з застосуванням допоміжних репродуктивних технологій та профілактика виникнення ускладнень при застосуванні допоміжних репродуктивних технологій», номер державної реєстрації - № 0123U103797, термін виконання 2023-2025 роки, а автор є її виконавцем.

Новизна дослідження та одержаних результатів

У представленій дисертаційній роботі вперше здійснено комплексну стратифікацію змін гормонального стану у вагітних, у яких вагітність настала внаслідок застосування допоміжних репродуктивних технологій, з урахуванням наявності та структури екстрагенітальних захворювань. Запропонований підхід дозволив по-новому оцінити роль гормонального дисбалансу в патогенезі акушерських та перинатальних ускладнень у цієї категорії пацієнток.

Вперше встановлено взаємозв'язки між особливостями гормональної адаптації під час вагітності після застосування ДРТ та частотою загострення екстрагенітальної

патології, що дало можливість виділити групи підвищеного ризику розвитку ускладнень гестаційного періоду. Отримані результати розширюють уявлення про механізми впливу екзогенної гормональної підтримки на перебіг вагітності та функціональний стан органів і систем матері.

Науковою новизною є також обґрунтування диференційованих профілактичних заходів, спрямованих на попередження ускладнень вагітності у жінок після застосування ДРТ, залежно від типу гормональних змін та характеру супутніх екстрагенітальних захворювань. Доведено, що індивідуалізований підхід до спостереження та корекції гормонального статусу сприяє зниженню частоти несприятливих акушерських та перинатальних наслідків.

Отримані в ході дослідження дані мають не лише теоретичне значення, а й формують наукове підґрунтя для вдосконалення клінічних алгоритмів ведення вагітних після застосування допоміжних репродуктивних технологій, що підтверджує високий рівень наукової новизни та практичної цінності роботи.

Теоретичне значення результатів дослідження

Результати дослідження поглиблюють сучасні наукові уявлення про особливості гормональної адаптації під час вагітності, що настала внаслідок застосування допоміжних репродуктивних технологій, у жінок із екстрагенітальними захворюваннями, та уточнюють патогенетичні механізми розвитку акушерських і перинатальних ускладнень у цієї категорії пацієнток. Обґрунтована доцільність стратифікації гормональних змін і супутньої патології дозволяє по-новому інтерпретувати взаємодію ендокринних і соматичних чинників у перебігу гестаційного процесу та формує наукове підґрунтя для подальших досліджень у галузі репродуктивної медицини, акушерства та гінекології.

Практичне значення результатів дослідження

Результати дослідження мають вагомим практичне значення, оскільки було розроблено прогностична шкала ризику ускладнень вагітності після ДРТ, що дозволяє удосконалити підходи до ведення вагітних, у яких вагітність настала внаслідок застосування допоміжних репродуктивних технологій, з урахуванням змін гормонального стану та наявності екстрагенітальних захворювань. Запропонований

алгоритм підготовки пацієток з безпліддям, враховуючи онкологічні ризики, що дає можливість своєчасно ідентифікувати групи підвищеного ризику розвитку акушерських і перинатальних ускладнень, індивідуалізувати профілактичні та лікувально-діагностичні заходи, оптимізувати гормональну підтримку вагітності та підвищити ефективність медичного супроводу, що в кінцевому підсумку сприяє покращенню перебігу вагітності та перинатальних результатів.

Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Здобувачка поза аспірантурою Кирильчук О.О. особисто провела дослідження. Реалізація мети та завдань дослідження здійснювалася у межах чотирьох послідовних етапів

Достовірність отриманих здобувачкою поза аспірантурою Кирильчук О.О. результатів підтверджена достатнім обсягом спостережень та використанням надійних методів статистичної обробки даних. Статистичну обробку даних здійснювали з використанням програм Microsoft Excel та SPSS (IBM, США). Аналіз кількісних показників проводили методами параметричної та непараметричної статистики з урахуванням характеру розподілу даних; для порівняння груп застосовували t-критерій Стьюдента, критерії Манна–Уїтні, якісні показники аналізували за допомогою χ^2 -критерію Пірсона, а взаємозв'язки між показниками оцінювали методом кореляційного аналізу (коефіцієнти Пірсона або Спірмена).

Оцінка змісту, оформлення та обсягу дисертації, зауваження щодо оформлення

Дисертація оформлена відповідно Державним стандартам і діючим вимогам МОН України. Анотація викладена українською і англійською мовами і в достатній мірі відображає основні результати дослідження із зазначенням наукової новизни та практичного значення.

У вступі пояснено актуальність теми наукової роботи. Чітко сформульовано мету та завдання дослідження відповідно до предмету та об'єкту дослідження, відображено наукову новизну та практичну значущість отриманих результатів, наведено дані про структуру, обсяг дисертації і зв'язок роботи з науковими

програмами, висвітлено обсяг апробації результатів дисертаційного дослідження та вагомий особистий внесок здобувача, публікації.

Авторкою представлено сучасний, методологічно правильно оформлений огляд літератури, який містить проміжні висновки і окреслює коло невирішених і дискусійних запитань, які необхідно детально і всебічно вивчати. Об'єм даного розділу є достатнім, текст структурований, легко сприймається, зрозуміло та цікаво. Більшість посилань складають роботи останніх 5 років.

Усі розділи власних досліджень викладені в логічній послідовності.

Дослідження відображено у достатній кількості інформативних таблиць та рисунків. У розділі, присвяченому аналізу та узагальненню отриманих результатів, аспірантка коротко виклала основні отримані результати, подала їх аналіз та коментар.

Висновки, зроблені на фактичному матеріалі та результатах дослідження, показують основні результати і свідчать про досягнення поставленої мети.

Практичні рекомендації сформульовано чітко, послідовно та зрозуміло, тому вони можуть бути легко використані у щоденній клінічній практиці.

Список використаних джерел оформлений належним чином. Наведений об'єм використаних джерел свідчить про всебічний аналіз та детальний відбір даних літератури для обґрунтування доцільності та актуальності проведеного дослідження.

У ході ознайомлення з дисертаційною роботою виникли запитання для дискусії:

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях

Основні положення дисертації оприлюднено під час виступу на практичному курсі-інтенсиві для лікарів, дотичних до здоров'я молочної залози: "Молочна залоза на межі спеціальностей" (20.05-21.05.2025) м.Київ, 29th European Congress of Obstetrics and Gynaecology (EBCOG). 5-7 June 2025, Frankfurt am Main, Germany. Основні положення дисертації було заслухано та обговорено на засіданнях кафедри акушерства, гінекології та репродуктології (тепер кафедра репродуктивної та пренатальної медицини) Національного університету охорони здоров'я України імені

П. Л. Шупика, м.Київ, що затверджують витяги з протоколів засідання кафедри № 6 від 05.06.2023р., №5 від 16.05.2024р., № 7 від 16.09.2025р.

За матеріалами дисертації опубліковано 4 друковані роботи, з них: 2 - статті у фаховому науковому виданні, рекомендовані МОН України, 2 - статті в наукових виданнях, що входять до міжнародної наукометричної бази Scopus.

Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів, що виносяться на захист

Ідея проведення дослідження, мета і завдання сформульовані дисертанткою спільно з науковим керівником. Авторка самостійно провела інформаційні пошуки, аналіз наукової літератури, визначила методи дослідження.

Аналіз результатів дослідження, їх узагальнення, статистична обробка клінічних та інструментальних досліджень, їх оформлення проведені авторкою самостійно.

У наукових роботах, опублікованих за темою дисертаційного дослідження в співавторстві, авторці належить провідна роль у зборі клінічного матеріалу, статистичній обробці та аналізі отриманих результатів. Спільно з науковим керівником обговорено та узагальнено наукові положення дисертації, оформлено висновки та практичні рекомендації.

Рекомендації щодо використання результатів дисертаційного дослідження в практиці

Ефективність запропонованої тактики ведення жінок із застосуванням комплексу профілактично-діагностичних заходів, що включає корекцію анемії залежно від ступеня тяжкості, усунення порушень мікробіоценозу статевих шляхів, призначення комбінованих оральних контрацептивів залежно від гінекологічного статусу та рівнів гормонів першої та другої фаз менструального циклу, застосування струмів діадинамотерапії та інфламафертину для покращення функціональності ендометрію, а також корекція психоемоційного статусу жінок, що дозволяє зберегти репродуктивне здоров'я жінок, що виявили бажання перервати вагітність у ранніх термінах, та рекомендувати її для широкого впровадження в акушерсько-гінекологічну практику.

Дискусійні питання та зауваження щодо оформлення та змісту дисертаційної роботи

Принципових зауважень до змісту та побудови дисертації немає. В процесі дискусії прошу дисертанта відповісти на наступні питання:

1. Яким чином екстрагенітальні захворювання модифікують ефект гормональної терапії?
2. Чи дозволяють Ваші результати оптимізувати обсяг гормональної терапії та корекції вітамінно-мікроелементного профілю?

Відповідність дисертації спеціальності та профілю спецради

Дисертація Кирильчук О.О. на тему «Стратифікація змін гормонального стану та екстрагенітальних захворювань у вагітних з застосуванням допоміжних репродуктивних технологій та профілактика виникнення ускладнень при застосуванні допоміжних репродуктивних технологій», відповідає паспорту наукової спеціальності «Акушерство та гінекологія». Дисертація повністю відповідає профілю спеціалізованої вченої ради.

Висновок

Дисертаційна робота здобувачки поза аспірантурою Кирильчук Ольги Олександрівни «Стратифікація змін гормонального стану та екстрагенітальних захворювань у вагітних з застосуванням допоміжних репродуктивних технологій та профілактика виникнення ускладнень при застосуванні допоміжних репродуктивних технологій» подана на здобуття ступеня доктора філософії, є завершеною працею, що виконана особисто дисертанткою, має наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Здобувачці вдалось досягнути мети дослідження, виконати дослідження та сформулювати відповідні висновки. Загальна оцінка дисертації - позитивна.

У своїй роботі Кирильчук Ольгою запропоновано новий підхід до підходу покращення результатів лікувально-діагностичних заходів у пацієнок безпліддям під час підготовки до ДРТ.

Основні наукові результати дисертаційного дослідження висвітлено в достатній кількості наукових публікацій, які повністю розкривають зміст

дисертаційної роботи. Загальна оцінка дисертації - позитивна.

Дисертаційна робота Кирильчук Ольги Олександрівни «Стратифікація змін гормонального стану та екстрагенітальних захворювань у вагітних з застосуванням допоміжних репродуктивних технологій та профілактика виникнення ускладнень при застосуванні допоміжних репродуктивних технологій» за актуальністю обраної теми, методичним рівнем виконання, науковою новизною, теоретичним та практичним значенням отриманих результатів для медицини повністю відповідає вимогам п. 6 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, актуальним вимогам щодо оформлення дисертацій, затвердженим наказом № 40 Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року (редакція від 12.07.2019 р.).

Здобувачка поза аспірантурою Кирильчук Ольга Олександрівна має необхідний рівень наукової кваліфікації і заслуговує присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 – «Медицина».

Офіційний опонент:

доктор медичних наук, професор,
професор кафедри госпітального
акушерства і гінекології
та післядипломної освіти
НМУ ім. О.О.Богомольця

Олександра ЗАГОРОДНЯ

